

OTİZME BAĞLI DAVRANIŞ BOZUKLUĞUNDA EKT KULLANIMI

Elif ABANOZ, Ali ÇAKIR

Atatürk Üniversitesi Araştırma Hastanesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları AD, Erzurum

GİRİŞ

Otizm spektrum bozuklukları (OSB), erken çocukluk çağında başlayan, sosyal etkileşimde ve iletişimde önemli derecede bozulma, tekrarlayıcı davranış ve ilgi alanlarında belirgin sınırlılıkla karakterize gelişimsel bir bozukluk olarak tanımlanmaktadır(1). Otizm tanılı çocuk ve ergenlerde öfke nöbetleri, irritabilite ve kendine zarar verme davranışı(KZVD) sık görülmektedir(2). Otizmde kendine zarar verme davranışı, genellikle tehlikeli doku yaralanması ve hayati risklere sebep olabilecek yıkıcı belirtilerden biridir. Böyle durumlarda kendine zarar verme davranışı psikofarmakolojik tedaviye yanıt vermeyebilmektedir. İlaç tedavilerine dirençli kendine zarar verme davranışı bulunan OSB tanılı olgularda elektrokonvülsif terapiyle (EKT) iyileşme görülmektedir(3).

OLGU

17 yaşında, erkek, 10 yaşından beri otizm ve davranım bozukluğu tanısıyla takip edilen hasta uykusuzluk, ajitasyon, kendisine ve çevresine zarar verme, perseverasyon, takla atma şeklinde stereotipik hareketler gibi belirti ve bulguları sebebiyle polikliniğimize başvurdu. Hastaya yeterli doz ve sürede antiepileptik ajanlar (valproik asit,karbamazepin,topiramet), antipsikotikler (risperidon,aripiprazol,ketiyapin,klozapin,klorpromazin ve haloperidol), uyarıcılar (metilfenidat), lityum ve SSRI'lar (sertralin,paroksetin) verilmesine rağmen şikayetlerinde belirgin düzelme olmaması nedeniyle EKT planlandı.Hastaya 20 seans EKT yapıldı. EKT sonrasında kendisine zarar verme ve stereotipik hareketleri düzeldi. Yaklaşık 1 ay sonra düzelen bulgularının tekrarlaması üzerine 2 haftada 1 seans idame EKT'si yapılması planlandı. 2 aydır idame EKT yapılan hastada kısmi düzelme görüldü.

OTİZME BAĞLI DAVRANIŞ BOZUKLUĞUNDA EKT KULLANIMI

TARTIŞMA

Son yıllarda EKT'nin, tekrarlayan kendine zarar verme davranışı bulunan OSB tanılı vakalarda belirgin fayda sağladığı gösterilmiştir. EKT'nin otizmde etkili olduğunu destekleyen birkaç araştırmada GABA anormalliklerinin otizme neden olabileceğini gösterirken, EKT'nin GABA fonksiyonunu artırdığını bildirmektedir(4,5). Son zamanlarda yapılan iki olgu bildirisinde; kafasını duvara vurma, kendini ısırma gibi kendine zarar verme davranışlarının eşlik ettiği otistik hastaların şikayetlerinde EKT sonucunda önemli oranda azalma olduğu gözlenmiştir(3,6). EKT sonlandırıldığında ise, çoğu olguda KZVD'nin ve saldırganlığın yinelediği görülmüştür(7). Benzer şikayetlerin eşlik ettiği olgumuzda da EKT alternatif tedavi olarak düşünülmüş olup olumlu yanıt alınmıştır. Şiddetli OSB'li hastalarda kendine zarar verme davranışını tedavi etmek için EKT'nin faydası hakkında ek veri sağlama için daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır. Bu tür durumlarda davranışsal ve farmakolojik tedaviye öncelik verilmesi önemlidir. Bununla birlikte EKT, davranışsal ve farmakolojik tedaviye dirençli hastalar için umut verici sonuçlar göstermektedir.

REFERANSLAR

1. Association AP. Diagnostic and statistical manual of mental disorders (DSM-5®): American Psychiatric Pub; 2013.
2. Parikh MS, Kolevzon A, Hollander E.J Child Adolesc Psychopharmacol. Psychopharmacology of aggression in children and adolescents with autism: a critical review of efficacy and tolerability. 2008;18:157-178
3. Wachtel LE, Contrucci-Kuhn SA, Griffin M, Thompson A, Dhossche DM, Reti IM. ECT for self-injury in an autistic boy. Eur Child Adolesc Psychiatry. 2009 Jul;18(7):458-63.
4. D. Dhossche, H. Applegate, A. Abraham, *et al.* Elevated plasma GABA levels in autistic youngsters: stimulus for a GABA hypothesis of autism Med. Sci. Moni. (2002), pp. PR1-PR6
5. G. Sanacora, G. Mason, D. Rothman, *et al.* Increased cortical GABA concentrations in depressed patients receiving ECT Am. J. Psychiatry, 160 (2003), pp. 577-579
6. Wachtel LE, Shorter E, Fink M (2018) Electroconvulsive therapy for selfinjurious behaviour in autism spectrum disorders: Recognizing catatonia is key. Curr Opin Psychiatry 31: 116-22.
7. Haq AU, Ghaziuddin N (2014) Maintenance electroconvulsive therapy for aggression and self-injurious behavior in two adolescents with autism and catatonia. J Neuropsychiatry Clin Neurosci 26: 64-72.

